

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 702, Datë 30.07.2020

“Për mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto dhe dhënien e disa detyrimeve dhe rekomandimeve për ndërmarrjen Bankers Petroleum Albania LTD, Albpetrol dhe AKBN”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 30.07.2020, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto dhe dhënien e disa detyrimeve dhe rekomandimeve për Bankers Petroleum Albania LTD, Albpetrol dhe AKBN.

Bazë ligjore: Neni 8, neni 24, shkronja (d), neni 26, neni 43, pika 5, neni 70, pika 2, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (Ligji nr. 9121/2003).
Ligjin nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit mbi hetimin e thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto;
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi Raportin e hetimit të thelluar;
- Kundërshtimeve të paraqitura nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd lidhur me “Raportin e hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”, nëpërmjet shkresës së saj protokolluar në AK nr. 560/31 prot., datë 27/07/2020 “Memo lidhur me objeksionet e Shoqërisë Bankers Petroleum Albania LTD mbi “Raportin mbi hetimin e thelluar

ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”;

- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi kundërshtimet e paraqitura nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd.

VËREN SE:

I. Procedura e ndjekur:

1. Autoriteti i Konkurrencës, bazuar në ankesat e paraqitura nga ndërmarrja Tosk Energji SHA (Tosk) dhe Al.Global Oil SHA kundrejt ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd (Bankers) lidhur me abuzimin me pozitën dominuese të kësaj të fundit, filloi procedurat për vlerësimin e ankesës në respektim të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.
2. Komisioni i Konkurrencës, në përfundim të vlerësimit të ankesës, në mbështetje të nenit 9, nenit 24, shkronja (d) dhe nenit 42, pika 1, të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar), me anë të vendimit nr. 575, datë 03.12.2018 “Për hapjen e hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto” (ndryshuar me vendimin e KK nr. 604, datë 21.03.2019, dhe nr. 618, datë 09.05.2019), me propozim të Sekretariatit, vendosi: hapjen e procedurës së hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto.
3. Me kërkesë të ndërmarrjeve ankuese, bazuar në nenin 44 të ligjit nr. 9121/2003, KK me vendimin nr. 578, datë 20.12.2018 vendosi marrjen e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd, vendim i cili i është njoftuar ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd, nëpërmjet shkresës nr. 607/12 prot, datë 20.12.2018.
4. Lidhur me zbatimin e vendimit të mësipërm nga ana e ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd, Komisioni i Konkurrencës është shprehur me anë të vendimit nr. 603, datë 21.03.2019 “Mbi zbatimin e vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 578, datë 20.12.2018 “Për marrjen e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd”.
5. Në përfundim të hetimit paraprak Komisioni i Konkurrencës konkludoi se: sjellja e ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd mund të përbëjë një abuzim me pozitën dominuese që zotëron kjo ndërmarrje në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, duke krijuar dyshimin e arsyeshëm se mund të jemi para shkeljes së nenit 9, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, të ndryshuar.
6. Për sa më sipër, Komisioni i Konkurrencës me anë të vendimit nr. 652, datë 10.10.2019 “Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”, vendosi hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum

- Albania Ltd në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, për periudhën kohore nga 1 janari 2016 deri në 31 tetor 2019. Ky vendim i është komunikuar ndërmarrjes nën hetim Bankers Petroleum Albania Ltd, si dhe ndërmarrjes ankuese “Tosk Energji” SHA nëpërmjet shkresës sonë nr. 560/2 prot, datë 10.10.2019.
7. Në vazhdim të procedurës, në zbatim të Vendimit nr. 652, datë 10.10.2019, të Komisionit të Konkurrencës, bazuar në nenet 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121/2003 dhe Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 560/15, datë 14.11.2019 "Autorizim inspektorësh", Inspektorët e Autoritetit, gjatë periudhës së hetimit të thelluar proceduan me kryerjen e inspektimit pranë ndërmarrjes nën hetim Bankers Petroleum Albania Ltd.
  8. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të ligjit nr. 9121/2003, gjatë hetimit të thelluar janë kërkuar të dhëna dhe informacion nga: ndërmarrja Bankers Petroleum Albania Ltd, nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN) dhe “Albpetrol” SHA.
  9. Në zbatim të nenit 39 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, Komisioni i Konkurrencës, nëpërmjet shkresës nr. 560/30 prot, datë 13.07.2020 “Dërgim Raporti”, ka ftuar ndërmarrjen Bankers Petroleum Albania LTD që të paraqesë me shkrim pretendimet mbi “Raportin mbi hetimin e thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”.
  10. Në përgjigje të kërkesës së Komisionit të Konkurrencës, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD nëpërmjet shkresës protokolluar në AK nr. 560/31 prot., datë 27/07/2020 “Memo lidhur me objeksionet e Shoqërisë Bankers Petroleum Albania LTD mbi “Raportin mbi hetimin e thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto” ka paraqitur pretendimet e saj mbi “Raportin e hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto”, pretendime të cilat, në respektim të nenit 39 të ligjit 9121/2003, janë marrë në konsideratë nga Komisioni i Konkurrencës në marrjen e këtij vendimi.

II. Analiza e konkurrencës

II.1 Tregu përkatës

11. Në zbatim të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.

II.1.1. Tregu përkatës i produktit

12. Tregu përkatës i produktit përcaktohet si: *“Një treg përkatës i produktit përfshin të gjitha ato mallra dhe/ose shërbime, të cilat vlerësohen si të këmbyeshme ose të zëvendësueshme nga konsumatori, për arsye të karakteristikave të prodhimit, çmimeve dhe qëllimit të përdorimit të tyre”*. Kriteret për përcaktimin e tregut përkatës

- janë: zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës, zëvendësueshmëria nga ana e ofertës, konkurrenca potenciale dhe barrierat e hyrjes në treg.
13. *Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës*, nënkupton që një rritje e çmimeve e bën një produkt më pak të pëlqyer nga konsumatorët, të cilët vendosin të blejnë më pak nga ai produkt dhe më shumë nga produktet zëvendësuese.
  14. Aktiviteti i prodhimit të naftës bruto në vendin tonë kryhet nga disa ndërmarrje. Sipas të dhënave të analizuara rezulton se Bankers Petroleum Albania LTD ka pjesën më të madhe të prodhimit të naftës bruto, ndërkohë ekzistojnë edhe disa ndërmarrje të tjera që e realizojnë këtë aktivitet, duke përfshirë edhe Albpetrol. Sasia e naftës së prodhuar varet nga rezervat natyrore të vendburimeve përkatëse të naftës nga ku rezulton se vendburimi që zotëron ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka rezervat më të mëdha të naftës në vendin tonë.
  15. Nga analiza jonë është përjashtuar gazi natyror për arsye se vendburimet e naftës dhe gazit janë të ndara në vendburime që nxjerrin naftë dhe ato që nxjerrin gaz, pra në të njëjtin vendburim nuk mund të nxirret dhe naftë dhe gaz. Gjithashtu nafta bruto dhe gazi natyror janë produkte të pazëvendësueshme midis tyre pasi kanë funksione dhe qëllime të ndryshme përdorimi.
  16. Për sa më sipër, në rastin tonë, *treg përkatës të produktit do të konsiderojmë tregun e prodhimit dhe tregtimin të naftës bruto*.

II.1.2. Tregu përkatës gjeografik

17. Tregu gjeografik përfshin zonën në të cilën ndërmarrjet janë përfshirë në ofertën dhe kërkesën e shërbimit, në të cilën kushtet e konkurrencës janë mjaftueshmërisht homogjene. Ndërmarrjet që operojnë në tregun e prodhimit dhe tregtimin të naftës bruto në vendin tonë e ushtrojnë aktivitetin e prodhimit të naftës në vendburimet e naftës, të cilat gjenden apo janë të shpërndara në të gjithë territorin e vendit. Prandaj, *tregu përkatës gjeografik në rastin tonë përfshin territorin e Republikës së Shqipërisë*.
18. Bazuar në ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar, *Bankers ushtron veprimtarinë në territorin gjeografik të Republikës së Shqipërisë, i cili përcaktohet si tregu gjeografik në bazë të ligjit 9121/2003 dhe Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 76, datë 07.04.2008 “Për miratimin e udhëzimit për përcaktimin e tregut përkatës”*.
19. Në rastin tonë, *treg përkatës është tregu i prodhimit dhe tregtimin të naftës bruto në territorin e Republikës së Shqipërisë*.

II.2 Licencë Marrëveshja dhe Marrëveshja Hidrokarbure

20. Operacionet hidrokarbure në RSH, rregullohen nga ligji nr. 7746, datë 28.07.1993 “Për hidrokarburet (Kërkimi dhe Prodhimi)”, i ndryshuar. Në RSH, sipas këtij ligji:

shteti është i vetmi pronar i të gjithë burimeve natyrore brenda territorit dhe zonave detare të saj, dhe ka të drejtë për të kërkuar, zhvilluar, nxjerrë, prodhuar dhe përdorur burimet natyrore (neni 3, LH).

21. AKBN (ish AKH), në emër të Ministrisë përgjegjëse ka të drejtë ekskluzive për të hyrë në një Licensë Marrëveshje me Albpetrolin për të kryer të gjitha operacionet hidrokarbure të përshkruar në këtë marrëveshje.
22. Nga ana e tij Albpetroli, në zbatim të nenit 12 të ligjit nr. 7746/1993, me miratimin e Ministrisë përgjegjëse, ka të drejtë të transferojë, të delegojë të gjitha ose një pjesë të të drejtave, titullimit dhe interesave të tij një personi juridik vendas ose të huaj, ose ndonjë institucioni ndërkombëtar financiar në lidhje me kërkimin, zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në një zonë të kontaktuar, bazuar në një License Marrëveshje. Kjo Licencë Marrëveshje është lidhur më 26 korrik 1993, ndërmjet Ministrisë dhe Albpetrolit.
23. Në përputhje me nenin 4 dhe 12 të ligjit nr. 7746/1993 dhe për qëllim të zbatimit të kësaj Licensë Marrëveshje, Ministria përkatëse, përfaqësuar nga AKBN (ish AKH) ka autorizuar në datë 7 qershor 2004, ndërmarrjen Albpetrol SHA të hyjë në një Marrëveshje Hidrokarbure me partnerë të ndryshëm (sipas kushteve të kësaj Licensë Marrëveshje) për të kërkuar, zhvilluar e prodhuar hidrokarbure në zonën e kontratës. Marrëveshje e cila nga ana e saj është objekt i miratimit nga KM.
24. Sipas nenit 5, pika 3, germa a), a)/2, b), c) të ligjit nr. 7746/1993: Një Marrëveshje Hidrokarbure mund t'i japë një Kontraktori sipas termave dhe kushteve të përcaktuara në të:
  - Të drejtën ekskluzive për një periudhë që nuk i kalon 25 vjetët, për të zhvilluar dhe prodhuar rezervat e hidrokarbureve në Zonën e Kontratës, në përputhje me kushtet e një Plani Zhvillimi të miratuar nga Ministria, si dhe për të ripërtërirë këtë të drejtë aty dhe në masën që parashikon Marrëveshja e Hidrokarbureve.
  - T'i japë Kontraktorit të drejtën e pronësisë për pjesën e tij të hidrokarbureve të prodhuara në zonën e kontratës në një pikë që specifikohet në Marrëveshjen e Hidrokarbureve.
  - I garanton Kontraktorit të drejtën të shesë apo të tregtojë për eksport apo ndonjë gjë tjetër Hidrokarburet për të cilat ai ka marrë pronësinë sipas Marrëveshjes së Hidrokarbureve, përveç rasteve kur i nënshtrohet të drejtës së porosisë në kushte emergjence si dhe çdo detyrimi që përmban Marrëveshja e Hidrokarbureve për të furnizuar ose për të kontribuar në furnizimin e tregut lokal.
25. Sa më sipër, Albpetrol SHA ka lidhur MH për vendburimin e Patos-Marinzës me ndërmarrjen Bankers Petroleum Albania LTD (ish Saxon International Energy LTD), marrëveshje kjo e miratuar me VKM nr. 477, datë 16.07.2004 “Për Miratimin e Marrëveshjes për zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në vendburimin e Patos-Marinzës”, të ndryshuar.

26. Bankers nëpërmjet MH, merr përsipër të realizojë operacione vlerësimi, zhvillimi dhe prodhimi, dhe të mbulojë operacionet hidrokarbure në zonën e kontratës. Në përputhje me kushtet dhe termat e kësaj MH, Albpetrol, cakton dhe konstituon Kontraktorin (Bankers) në mënyrë të vetme dhe ekskluzive për të kryer operacionet hidrokarbure (neni 2, pika 2.1, 2.2, MH).
Palët e kësaj marrëveshje, Albpetrol dhe Bankers Petroleum Albania LTD kanë të drejtë: “ta përdorin për llogari të vet, ta shesin, shkëmbejnë, eksportojnë, ta nxjerrin ose posedojnë naftën e prodhuar nga zona e kontratës dhe të marrin fitim dhe të drejtën e pronësisë ndaj kësaj nafte të prodhuar” (neni 2, pika 2.3, gërma d) e Marrëveshjes Hidrokarbure.
27. Gjithashtu në respektim të pikës 12.2, të nenit 12 “Të drejtat dhe detyrimet e palëve”, të MH: “Kontraktori do të ketë të drejtën gjatë kohëzgjatjes së kësaj kontrate të marrë, trajtojë, transportojë, disponojë dhe eksportojë lirshëm pjesën e tij të naftës dhe të mbajë jashtë shtetit të ardhurat e fituara prej saj”.
28. Po sipas nenit 10.4 të LM Kontraktori Bankers, si palë e kësaj LM, mund të përdorë lirshëm, shesë, eksportojë, realizojë ose ndryshe të disponojë gjithë hidrokarburet e disponueshme dhe të mbajë të ardhurat e realizuara prej tij.
29. Në vazhdim, bazuar në nenin 12.10 të MH, Albpetrol dhe AKBN angazhohen t’i sigurojnë Kontraktorit infrastrukturën e nevojshme në Shqipëri me qëllim mundësimin e Kontraktorit që të prodhojë, transportojë, eksportojë dhe shesë naftë në ose nga Shqipëria sipas MH.
30. Në referencë të nenit 5, pika 3, gërma c), Marrëveshja Hidrokarbureve i garanton kontraktorit të drejtën të shesë apo të tregtojë për eksport apo ndonjë gjë tjetër hidrokarburet për të cilat ai ka marrë pronësinë sipas Marrëveshjes së Hidrokarbureve, përveç rasteve kur i nënshtrohet të drejtës së porosisë në kushte emergjence si dhe çdo detyrimi që përmban Marrëveshja e Hidrokarbureve për të furnizuar ose për të kontribuar në furnizimin e tregut lokal.
31. Ky rregull, i parashikuar në dispozitat e ligjit nr.7746/1993 i jep kontraktorit Bankers Petroleum Albania LTD të drejtën të shesë apo të tregtojë për eksport apo ndonjë gjë tjetër hidrokarburet për të cilat ai ka marrë pronësinë sipas Marrëveshjes së Hidrokarbureve, përjashtimi lejohet vetëm në rastet kur ndodhemi përpara “kushteve të emergjencës”, ose “për të kontribuar në furnizimin e tregut lokal”. Në lidhje me këto rrethana në MH nuk është cituar ndonjë detyrim për palën kontaktore.
32. ***Kontraktori Bankers Petroleum Albania LTD nuk ka as edhe një kufizim, ai është plotësisht i lirë të shesë dhe të tregtojë naftën bruto që prodhon, në tregun vendas ose për eksport.***
33. Gjithashtu dhe në Licencë Marrëveshjen dhënë Albpetrol-it nga MIE nuk parashikohet një detyrim i tillë për kontraktorët e Albpetrol. Nqs do ishte parashikuar

një detyrim i tillë në licencë marrëveshje, ky detyrim, si çdo e drejtë, privilegj dhe detyrim tjetër që i jepet Albpetrolit lidhur me operacionet hidrokarbure në zonën e licencës, do i transferohej kontraktorit Bankers, palë në marrëveshjen hidrokarbure.

II.3 Vlerësimi i Pozitës Dominuese

34. Vlerësimi i pozitës dominuese në treg është hapi i parë për të vazhduar me analizën e nenit 9 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar), për sjellje të mundshme antikonkurruese në treg. Përkufizimi i pozitës dominuese është përcaktuar në nenin 3, pika 5 të ligjit, përkatësisht: “Pozitë dominuese” është ajo fuqi ekonomike e mbajtur nga një ose më shumë ndërmarrje, që i jep atyre mundësinë për të penguar konkurrencën efektive në treg, duke i bërë ato të afta të veprojnë, për sa i takon ofertës ose kërkesës, në mënyrë të pavarur nga pjesëmarrësit e tjerë në treg, si konkurrentët, klientët ose konsumatorët.
35. Sipas ligjit nr. 9121/2003, nuk është e ndaluar pozita dominuese nga një ose disa ndërmarrje në treg, por zotërimi i pozitës dominuese i jep ndërmarrjeve një detyrim të veçantë për të mos abuzuar me këtë pozitë dominuese që zotëron dhe të mos kryejë sjellje të ndaluara në treg, veçanërisht nga ato të përcaktuara në nenin 9, pika 2 të këtij ligji.
36. Kriteret kryesore të vlerësimit të pozitës dominuese të një ose më shumë ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të ligjit janë: pjesët e tregut përkatës, pengesat në hyrje në tregun përkatës, konkurrenca potenciale, fuqia ekonomike dhe financiare, fuqia kundërvepruese e blerësve dhe karakteristika të tjera të tregut përkatës.
37. Nga analiza e pjesëve të tregut të prodhimit të naftës bruto të prodhuar në Shqipëri, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD për vitin 2016 zë rreth XXX% të tregut, në vitet 2017 dhe 2018 ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD zë përkatësisht XXX% dhe XXX% të tregut, ndërsa për periudhën janar - qershor 2019 zë XXX% të tregut, duke qenë kështu prodhuesi më i madh i naftës bruto në vend. Pra vëmë re se pjesa e tregut të ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD ka patur një rënie të vogël nga viti 2016 duke ruajtur pjesën e tregut për vitet 2017 dhe 2018, pra ka paraqitur një qëndrueshmëri të pjesëve të tregut në tregun e prodhimit të naftës bruto në vite. Ndërsa volumi i prodhimit ka pësuar rënie nga viti 2016 në vitin 2018. Gjithashtu rezulton se vetëm ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD kryen operacione të eksportit të naftës bruto.
38. Nga sasi të totale të naftës bruto të shitur në tregun e brendshëm, për vitin 2016 ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka shitur XXX% të prodhimit, ndërsa në vitet 2017 ka shitur XXX% të prodhimit dhe në vitin 2018 ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka shitur XXX% të prodhimit. Mbështetur në Udhëzimin “Mbi zbatueshmërinë e nenit 8 dhe 9 të ligjit 9121/2003” dhe përvojën e vendeve të BE, pozita dominuese nuk është e mundur nëse pjesa e tregut përkatës është më e vogël se 40%. Nga ana tjetër, sa më e madhe të jetë pjesa e tregut dhe sa më e gjatë

periudha që ndërmarrja zotëron këtë pjesë tregu aq më e mundur është që ky element të jetë një tregues i rëndësishëm për një pozicion dominues dhe të justifikojë në rrethana të caktuara ndërhyrjen e AK. Si rrjedhojë, Bankers Petroleum Albania LTD nuk gëzon pozitë dominuese në tregtimin e naftës bruto në tregun e brendshëm.

39. Gjatë periudhës nën hetim në tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto kanë operuar disa kompani, të cilat kanë nënshkruar Marrëveshje Hidrokarbure me Albpetrol SHA për prodhimin dhe zhvillimin e vendburimeve ekzistuese të naftës dhe gazit. Marrëveshjet Hidrokarbure jepen për një periudhë që nuk i kalon 25 vjet. Duke qenë se burimet natyrore të hidrokarbureve janë të kufizuara në numër dhe marrëveshjet për zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në vendburim janë me afate shumëvjeçare (deri në 25 vjet), mund të themi që barrierat për hyrjen e konkurrentëve në tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto janë barriera natyrore më tepër sesa ligjore. Gjithashtu, hyrja në tregun e prodhimit dhe tregimit të naftës bruto dhe nënprodukteve të saj kërkon investime të mëdha, investime të cilat përbëjnë barriera të larta ekonomike për hyrjen në tregun përkatës.
40. Aktiviteti i prodhimit dhe tregimit të naftës bruto në vend realizohet nga disa ndërmarrje, por vetëm njëra prej tyre, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD rezulton të ketë pjesën më të madhe të prodhimit të naftës (përkatësisht XXX%, XXX% dhe XXX% për vitet 2016, 2017, 2018), ndërsa ndërmarrjet e tjera kanë një pjesë shumë të vogël, prandaj konkurrenca në tregun e prodhimit të naftës bruto është në nivele të ulta. Sasia e naftës së prodhuar varet nga rezervat natyrore në vendburimet përkatëse të naftës nga ku rezulton se vendburimi që zotëron ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka rezervat më të mëdha të naftës në vendin tonë.
41. Konsumatorët e naftës bruto (rafineritë që bëjnë përpunimin e naftës) nuk zotërojnë fuqi kundërvepruese për t'u marrë në konsideratë, nevojat e tyre në tregun e naftës bruto mund të përmbushen nga prodhuesit e naftës bruto vendas, apo të huaj.
42. *Duke marrë parasysh pjesët e tregut përkatës të ndërmarrjeve, barrierat për hyrjen në treg (ligjore dhe ekonomike), konkurrencën potenciale, fuqinë kundërvepruese të blerësve dhe qëndrueshmërinë e pjesëve të tregut në vite, bazuar në nenin 8 të Ligjit nr. 9121/2003, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka pozitë dominuese në tregun e prodhimit të naftës bruto në RSH.*

II.4 Sjellja e ndërmarrjes në treg

43. Ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD kryen edhe eksportin e naftës bruto. Nga të dhënat e administruara gjatë hetimit vërehet se ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka eksportuar konkretisht XXX% të prodhimit gjatë vitit 2016, XXX% të prodhimit gjatë vitit 2017 dhe XXX% të prodhimit gjatë vitit 2018.
44. Çmimi i shitjes së naftës bruto nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD përcaktohet vetëm nga kushtet e tregut si: konjuktura e tregut, kërkesa, disponueshmëria dhe aksesit në kohën kur negociohet dhe nënshkruhet kontrata respektive e shitjes.

45. Çmimi i shitjes brenda vendit të naftës bruto nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD për vitin 2016 rezulton të jetë XXX% më i lartë se çmimi i eksportit. Për vitin 2017 çmimi i eksportit të naftës bruto nga ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD rezulton të jetë XXX% më i lartë se çmimi shitjes brenda vendit. Për vitin 2018 çmimi i eksportit të naftës bruto rezulton të jetë XXX% më i lartë se çmimi i shitjes brenda vendit, ndërsa për periudhën janar-prill 2019 çmimi i eksportit të naftës bruto rezulton të jetë XXX% më i lartë se çmimi i shitjes brenda vendit.
46. Nga krahasimi i çmimeve të eksportit dhe shitjes në vend të naftës bruto të Bankers Petroleum Albania LTD me çmimet e bursës Brent rezulton se çmimi mesatar i eksportit ndjek trendin e bursës Brent me mesatarisht XXX% të Brent-it ose mesatarisht XXX \$/bbl më pak. Çmimi mesatar i shitjes brenda vendit rezulton të jetë mesatarisht XXX% i çmimit të Brent-it, ose mesatarisht XXX \$/bbl, pra rreth XXX% më i ulët se çmimi mesatar i shitjes për eksport. Nga analiza e të dhënave në lidhje me shitjet brenda vendit për Bankers Petroleum Albania LTD rezulton se çmimi i shitjes brenda vendit është i njëjtë për ndërmarrjet në tregun e brendshëm. Për shitjet jashtë vendit Bankers Petroleum Albania LTD aplikon çmime të ndryshme në varësi të kontratave të lidhura.
47. Në RSH, ushtrojnë aktivitetet të përpunimit të naftës bruto 4 (katër) rafineri nga të cilat rafineria më e madhe është Rafineria e Ballshit (KPTHN në Ballsh), e cila operohet nga ndërmarrja Tosk Energji.
48. Ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka lidhur me ndërmarrjen Tosk kontratën e shitjes së naftës bruto datë 01.05.2018 për furnizime për periudhën maj - dhjetor 2018. Në bazë të kësaj kontrate ndërmarrja Tosk është furnizuar me XXX MT naftë bruto për muajt maj – shtator 2018. Konkretisht për muajin maj sasia e furnizuar është XXX MT, në qershor sasia e furnizuar është XXX MT, në korrik sasia e furnizuar është XXX MT, në gusht sasia e furnizuar është XXX MT dhe në shtator sasia e furnizuar është XXX MT.
49. Ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka lidhur me ndërmarrjen Tosk kontratën e shitjes së naftës bruto për vitin 2019. Në bazë të kësaj kontrate Tosk Energji, është furnizuar: në janar sasia e furnizuar është XXX MT, në shkurt sasia e furnizuar është XXX MT, në mars sasia e furnizuar është XXX MT, në prill sasia e furnizuar është XXX MT, në maj është XXX MT, në qershor sasia e furnizuar është XXX MT, në korrik sasia e furnizuar është XXX MT, në gusht sasia e furnizuar është XXX MT dhe për muajin shtator XXX MT.
50. Pavarësisht kontratës së lidhur midis Bankers Petroleum Albania LTD dhe Tosk për vitin 2019 midis palëve ka vazhduar problematika ku nga ana e Bankers-it pretendohet se Tosk nuk ka tërhequr sasi të e kërkuara për naftë bruto, e cila rezulton me moskryerjen e parapagimit apo çeljes së Letër Kreditit për volumnin e programuar. Nga ana tjetër, Tosk pretendon se Bankers Petroleum Albania LTD nuk e ka furnizuar me sasinë e kërkuar të naftës bruto. Marrëdhëniet midis palëve janë marrëdhënie kontraktore dhe si të tilla ato mbartin të drejta dhe detyrime reciproke, të cilat rregullohen nga dispozitat e Kodit Civil dhe nuk janë objekt i ligjit nr. 9121/2003.

51. Ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ka lidhur kontratën e shitjes së naftës bruto edhe me ndërmarrjen Al.Global Oil SHA datë 01.04.2018 për furnizime për periudhën prill - dhjetor 2018. Nga kjo kontratë rezulton se çmimi i shitjes është i njëjtë me atë të Tosk, prej XXX % të Brent-it, kurse sasia e furnizimit referuar të dhënave të analizuara më sipër rezulton se gjatë muajve gusht, shtator, tetor të vitit 2018 është mesatarisht XXX MT/muaj.
52. Për periudhën 1 janar – 31 dhjetor 2019 Bankers Petroleum Albania LTD ka lidhur kontratë me Al.Global Oil SHA, dhe referuar të dhënave të analizuara rezulton se sasia e furnizuar për Al.Global Oil SHA, gjatë muajve mars, prill të vitit 2019 është mesatarisht XXX MT/muaj, me një çmim mesatar prej XXX % të Brent-it.
53. Marrëdhëniet midis palëve si Bankers-Tosk; Bankers-Al.Global; si dhe çdo marrëdhënie tjetër kontraktore e Bankers Petroleum Albania LTD me rafineritë e tjera të naftës që operojnë në territorin e RSH janë marrëdhënie kontraktore, dhe si të tilla ato rregullohen nga dispozitat e Kodit Civil. Në këto kushte, referuar natyrës së kontratës së furnizimit, ku *“Furnizimi është një kontratë me të cilën njëra palë detyrohet, kundrejt pagesës së një çmimi, të kryejë në dobi të palës tjetër furnizime periodike ose të vazhdueshme të sendeve”*, detyrimet e palëve janë të ndërsjellta (neni 772 §1 K.C.), dhe nga ana tjetër në mbështetje të nenit 773 të Kodit Civil: *“Kur nuk është përcaktuar sasia e furnizimit nënkuptohet se marrëveshja është për sasinë që përkon me nevojat normale të palës që furnizohet deri në kohën e përfundimit të kontratës. Në qoftë se palët kanë vendosur vetëm kufirin maksimal dhe minimal për furnizimin ose për shërbimet e veçanta, i takon atij që ka të drejtën e furnizimit të vendosë brenda kufijve të mësipërm për sasinë e duhur. Në qoftë se sasia e furnizimit duhet të përcaktohet sipas nevojave mbi një sasi minimale të caktuar në kontratë, pala që furnizohet përgjigjet për sasinë përkatëse sipas nevojave në rast se tejkalohet sasia minimale”*.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 8, nenin 24 shkronja d, nenin 26, nenin 43, pika 5, dhe nenin 70 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

- I. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto.
- II. Dhënien e rekomandimeve për ndërmarrjen Bankers Petroleum Albania LTD si subjekt me pozitë dominuese në tregun e prodhimit të naftës bruto në RSH:
  1. Të aplikojë kushte tregtimi të barabarta për veprime tregtare të njëjta ndaj ndërmarrjeve me të cilat hyn në marrëdhënie kontraktore;
  2. Të furnizojë ndërmarrjet e përpunimit të naftës bruto në tregun vendas, në respektim të marrëdhënieve kontraktore bazuar në dispozitat e Kodit Civil.
- III. Detyrimin e Bankers Petroleum Albania LTD të depozitojë pranë AK:
  1. çdo raportim tremujor mbi kostot e naftës;
  2. çdo raportim tremujor mbi prodhimin e naftës dhe operacionet hidrokarbure.

- IV. Detyrimin e Bankers Petroleum Albania LTD të depozitohet pranë AK për vlerësim paraprak çdo draft kontratë që do të lidhet me çdo rafineri, në respektim të detyrimeve që burojnë nga ligji nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.
- V. T’i rekomandohet Albpetrol SHA, në respektim të Marrëveshjes Hidrokarbure:
- i. Të bëjë parashikimet/planifikimin e nevojave të tregut vendas për furnizimet e nevojshme me naftë bruto;
  - ii. Të mbikëqyrë planet e furnizimit të tregut vendas nga ana e Bankers Petroleum Albania LTD.
- VI. T’i rekomandohet AKBN, në respektim të Marrëveshjes Hidrokarbure:
- i. Në bashkëpunim me Albpetrol, të bëjë parashikimet/planifikimin e nevojave të tregut vendas për furnizimet e nevojshme me naftë bruto;
  - ii. Të mbikëqyrë dhe monitorojë planet e prodhimit të naftës bruto nga ana e Bankers Petroleum Albania LTD.
- VII. Moszbatimi i përmbushjes së pikës II, III dhe IV të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit 9121/2003 ndërshkohet me penalitetet përkatëse.
- VIII. Monitorimin e sjelljes së ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD për një periudhë 1 (një) vjeçare, nga hyrja në fuqi e këtij vendimi. Gjatë periudhës së monitorimit, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD duhet të raportojë çdo 3 (tre) muaj pranë AK të dhëna lidhur me ecurinë e zbatimit të pikave II, III dhe IV të këtij vendimi.
- IX. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURENCËS